



Dossier de Premsa

CENTENARI DEL NAIXEMENT DE JOHN CAGE

JORNADES
SOBRE LA FIGURA DE JOHN CAGE AMB CONCERTS, CONFERÈNCIES I LECTURES

JOHN CAGE

SONS EN LLIBERTAT

CONFERÈNCIES Del 8 d'Octubre al 23 de Novembre del 2012

CONCERTS Del 9 d'Octubre al 19 de Desembre del 2012

ORGANITZEN I PRODUEIXEN:



_RTS S_NT_ MÒNIC_

+--+
FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES



Arts Santa Mònica

Fundació Antoni Tàpies

Institut d'Estudis Nord-Americans

COL·LABOREN:

Universitat de Barcelona, Catalunya Música, BCN 216 i Orquestra del Caos

Una veu, la de John Cage, llisca entre els ossets d'un laberint mental perforant el mur que tapia les orelles d'occident i, ja en el seu interior, realitza una estranya proposta: deixar de consentir-se un mateix i suportar l'experiència. Deixar d'escoltar-se només un mateix, d'establir un acord que cosifica l'oïda i la vida, per acceptar, per donar entrada a tots els sons.

Un envit que pretén desvincular el so del llenguatge que li atribueix un sentit. Escoltar fora d'aquest mesurament que converteix el so en una nota i estableix la seva relació en el sistema. Una aposta per una oïda disposada, capaç de separar l'acte d'escoltar de la intencionalitat que l'acompanya, una oïda que s'obri al so.

JOHN CAGE

SONS EN LLIBERTAT

CENTENARI DEL NAIXEMENT DE JOHN CAGE

JORNADES

SOBRE LA FIGURA DE JOHN CAGE AMB CONCERTS, CONFERÈNCIES I LECTURES

Coordinaades per Lluís Nacenta i Carmen Pardo

Del 8 d'Octubre al 19 de Desembre de 2012

Jornades dedicades a escoltar la música i a reflexionar sobre el sentit que pren l'obra de **John Cage** en relació a la creació musical i artística contemporània, tot coincidint amb el centenari del naixement de l'artista, el 5 de setembre de 1912.

Arts Santa Mònica (Claustre – Planta 00)

Fundació Antoni Tàpies

Institut d'Estudis Nord-Americans

Universitat de Barcelona (Paraninf)

ORGANITZEN:

ARTS SANTA MÒNICA, FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES I

INSTITUT D'ESTUDIS NORD-AMERICANS

COL·LABOREN: UNIVERSITAT DE BARCELONA, CATALUNYA MÚSICA,
BCN216 I ORQUESTRA DEL CAOS

JOHN CAGE

SONS EN LLIBERTAT

Com a continuació del projecte ArtsSònica, iniciat el 2011 amb tres concerts celebrats a Arts Santa Mònica, enguany ens proposem, en motiu del centenari del naixement de **John Cage** (nascut el 5 de setembre de 1912), fer unes jornades dedicades a escoltar la seva música i a reflexionar sobre el sentit que la seva obra pren en relació a la creació musical i artística contemporània. I per tal de dur a terme aquest projecte, hem decidit implicar altres institucions, de manera que aquest ja no és un projecte exclusiu d'**Arts Santa Mònica**, sinó que implica també la **Fundació Antoni Tàpies i l'Institut d'Estudis Nord-Americans**, i compta a més amb la col·laboració de BCN216, la Universitat de Barcelona, l'Orquestra del Caos i Catalunya Música.

John Cage no establia una distinció nítida entre un concert, una conferència o un article, perquè per a ell tot forma part de la continuïtat que existeix entre l'art a la vida. Per això, és fonamental, per donar a conèixer el seu llegat amb propietat i rigor, i posar-lo en joc en el context artístic, intel·lectual i social d'avui, mantenir aquesta continuïtat amb una proposta de xerrades, conferències, discussions i concerts en un mateix espai i temps, que ajudi a la comprensió de que fer música i preocupar-se per la música és també preocupar-se i ocupar-se de la societat.

PROGRAMA DE CONCERTS

Els concerts es realitzen en tres espais diferents de les institucions organitzadores i col·laboradores: Arts Santa Mònica, Fundació Antoni Tàpies i Universitat de Barcelona:

Dimarts 9 d'octubre a les 20h

Arts Santa Mònica – Claustre (Planta 00)

Sonatas & Interludes per a piano preparat, interpretades per Lluïsa Espigolé.
Gratuït.

Dimecres 10 d'octubre a les 20h

Arts Santa Mònica – Claustre (Planta 00)

Roaratorio per a emissió radiofònica, interpretat en sistema octofònic per l'Orquestra del Caos.
Gratuït.

Dijous 11 d'octubre a les 20h

Arts Santa Mònica – Claustre (Planta 00)

Cartridge Music per a objectes i electrònica, interpretat per Alfredo Costa Monteiro, Ferran Fages, Juan Matos Capote, Lali Barrière i Nuno Rebelo.
Gratuït.

Dimecres 19 de desembre a les 20h

Universitat de Barcelona - Paranimf

Concert dels alumnes del Màster en Art Sonor. Arts Plàstiques, Arquitectura, Música de la Universitat de Barcelona, amb la col·laboració de l'Orquestra del Caos.
Obres a determinar.
Gratuït.

LES OBRES

Sonatas & Interlude

Escrita entre 1946 i 1948, aquesta col·lecció de 16 sonates i 4 interludis constitueix probablement l'obra més ambiciosa i aconseguida de John Cage per a piano preparat. Concebudes en el període en què Cage encara concedia certa qualitat expressiva a les seves obres (per bé que es tracta d'una expressivitat ja desvinculada en bona de la idea del subjecte creador), aquestes peces prenen com a punt de partida les vuit *Rasas* (emocions permanents) de la tradició índia (Cage no especifica, però, quina de les sis emocions correspon a cadascuna de les sonates i interludis) .

Roaratorio

Composta el 1979, *Roaratorio*, que duu el subtítol *An Irish Circus on Finnegans Wake*, és una realització concreta de la peça “ , *Circus on* “, no una altra peça diferent d'aquesta. Cage creia en aquell moment de la seva vida que la ràdio, mitjà pel qual no sentia afinitat, era un instrument adequat per a la superació de les barreres conceptuals que encara avui divideixen les paraules, la música i els efectes sonors propis del llenguatge radiofònic convencional. La peça parteix de la lectura, duta a terme pel propi Cage, del seu text *Writing for the Second Time through Finnegans Wake*, superposat amb balades irlandeses, música instrumental i gravacions de camps realitzades en localitzacions mencionades a *Finnegans Wake*.

Cartridge Music

La paraula *cartridge* es refereix al cartutx que, en els gramòfons de l'època, sostenia l'agulla. Creada el 1960, aquesta peça parteix del material sonor que resulta d'inserir, en aquests cartutxos, objectes diversos, como ara llumins, plomes o filferros, alguns d'ells provistos de microfonia de contacte. Cada intèrpret ha de generar la seva part de la partitura, a partir d'un sistema de 4 fulls transparents, sobre els que hi ha dibuixats punts o línies, que s'han de deixar caure sobre un sèrie de 20 fulls opacs numerats, sobre els que hi ha representades figures irregulars. De la superposició entre les línies i punts dels fulls transparents amb les figures dels fulls opacs se'n dedueix, segons unes instruccions de lectura que, essent precises, deixen amplis marges per la intervenció del criteri de l'intèrpret i de l'atzar, els sons que l'intèrpret haurà d'executar.

ELS INTÈRPRETS

Lluïsa Espigolé

(Barcelona 1981) està especialitzada en el repertori contemporani per a piano. Ha estat alumna de Yukiko Sugawara-Lachenmann i de Nicolas Hodges, així com també ha tingut l'oportunitat de treballar amb els membres de l'Ensemble Modern durant la Internationale Ensemble Modern Akademie a Frankfurt. La seva activitat està centrada en la interpretació i estrenes de música contemporània com a solista, amb formacions de música de cambra, amb ensembles, i en col·laboració amb projectes interdisciplinars. Actualment és professora al Conservatorio Superior de Música de Aragón.

Orquestra del Caos

Creada a Barcelona el 1994, l'Orquestra del Caos és un col·lectiu interdisciplinar d'artistes orientat especialment al desenvolupament de projectes relacionats amb la música experimental i l'art sonor. Els seus objectius principals són la producció, creació i divulgació d'esdeveniments artístics sonors, musicals, audiovisuals i multimèdia, amb un interès especial pel coneixement en conjunció amb el desenvolupament tecnològic. Per bé que José Manuel Berenguer i Carlos Gómez integren l'Orquestra del Caos en l'actualitat, aquesta col·labora amb artistes i intel·lectuals d'arreu del món.

Alfredo Costa Monteiro

Resident a Barcelona des de 1992, l'artista portuguès Alfredo Costa Monteiro (Porto 1964) ha portat a terme una activitat múltiple que abraça instal·lacions, poesia sonora/visual i so. La majoria de les seves obres, sovint de factura domèstica, tenen en comú un interès pels processos inestables. Des de 2001, col·labora amb nombrosos artistes espanyols i estrangers. Té una extensa discografia en solo i amb diferents formacions.

Ferran Fages

(Barcelona 1974) és compositor i improvisador. Toca guitarra, objectes ressonants, giradiscs i electrònica. És un dels músics més actius dins l'escena d'improvisació/experimental espanyola des de l'any 1998. Ha fet gires i concerts per Europa, Sud Amèrica, Canadà i Japó. Té una discografia d'unes 40 referències en segells europeus, americans i asiàtics.

Juan Matos Capote

Artista audiovisual de les Illes Canàries resident a Barcelona. Ha estudiat tècniques de modificació de circuits electrònics (Circuit Bending) amb Reed Ghazala a Cincinnati, Ohio. Per a les seves obres fa servir dispositius electrònics casolans, que ell mateix ha creat o modificat, així com també gravacions de camp.

Lali Barrière

(Barcelona 1964) és música de Barcelona. El seu projecte d'improvisació amb objectes amplificats és la cerca d'un llenguatge personal que parteix de la llibertat formal. Li interessa la riquesa tímbrica que sorgeix dels propis objectes i de l'ús de sistemes de captació diversos, i el treball del ritme en un sentit ampli, molt lligat al gest. Compagina l'activitat musical amb la docència i la investigació en Matemàtica Discreta i Algorítmica, amb interès per l'aplicació dels algorismes en l'art.

Nuno Rebelo

(Lisboa) és músic i compositor. Essent un músic autodidacta, el seu procés d'aprenentatge sempre ha estat l'intent de compondre aquest o aquell tipus de música. És per això que els resultats acaben sent molt especials. Es pot dir que ha intentat un munt de maneres diferents, un munt de llenguatges diferents, una pila d'instruments o objectes sonors.

CONFERÈNCIES I LECTURES

Durant la seva vida, John Cage va donar exemple de la seva *sunny disposition* apel·lant en el seu treball a eines que no deixessin petjades, que no violentessin l'espai. La seva aposta per l'oblit dels gustos i les emocions, i la seva afirmació del desinterès, mostren la necessitat d'una distància, d'un espai mental i vital en el qual l'experiència pugui ocórrer. En aquest espai es gesta l'escolta obliqua de la qual parla Carmen Pardo, però també aquest "no voler" que Daniel Charles exposa en el seu magnífic *Gloses sur John Cage*, perquè, com allà es pregunta, "la condició d'una experiència musical, segons l'accepció de Cage, no és, en efecte, el "no voler"? ". Així mateix, el "no voler" d'aquest silenci en el qual, per primera vegada, se'ns convida a escoltar el que passa. Estar en silenci és "observar sent lliure de la jerarquia dels valors. No és romandre assegut intentant escapar de tot. És viure i comprendre que estem vius. És una cosa molt simple". Són paraules de John Cage en conversa amb Emanuel Dimas de Melo Pimenta, el qual, a *Il silenzio della musica*, escriu de Cage que "era el so de la vida".

Dilluns 8 d'octubre a les 19h

Institut d'Estudis Nord-Americans

James Pritchett

Conferència inaugural: "John Cage's silent piece(s)"

Hi haurà traducció simultània.

Dimarts 9 d'octubre a les 18h

Arts Santa Mònica – Claustre (Planta 00)

Carmen Pardo Salgado

Conferència: "John Cage: sonidos en libertad"

Gratuït.

Dijous 22 de novembre a les 19h

Fundació Antoni Tàpies

Tom Johnson: lectura d'extractes d'*Empty Words* de John Cage

Divendres 23 de novembre a les 19h

Fundació Antoni Tàpies

Esther Ferrer: lectura o conversa lliure a partir de l'obra de John Cage.

LES OBRES

Empty Words

Llegir un text de John Cage suposa haver diluït la dualitat entre superfície i contingut, entre significat i significant. Llegir és, sobretot, posar la veu en moviment, engendrar una gestualitat altra en què s'obre una nova oïda. Amb aquesta oïda que cal treballar, Tom Johnson presta la seva veu als textos de Cage.

El músic oferirà uns extractes d'*Empty Words*, un text dels anys setanta en què Cage opera en el llenguatge una transició cap a la música.

ELS PONENTS

Tom Johnson

Músic nord-americà, alumne de Morton Feldman i resident a París des de 1983, és considerat un compositor minimalista. Malgrat tot, a diferència de molts minimalistes, dona cabuda en el seu treball a l'ús de fórmules, permutacions i seqüències previsibles. De la seva obra podríem destacar l'*Òpera de les quatre notes* (1972), la *Riemannoper* (1988), obres radiofòniques com *J'entends un chœur* (1993) i els volums *The Voice of New Music*, que recull els seus articles de crítica musical (1971-1982) i *Self-Similar Melodies* (1996).

Esther Ferrer

Nascuda a Donòstia i resident a París, crea amb el pintor José Antonio Sistiaga el "Taller de libre expresión" (1963-1968). El 1967 s'integra al grup Zaj, i realitza performances i concerts Zaj fins els anys noranta. A nivell individual destaquen les seves accions i exposicions reconegudes internacionalment. A aquestes s'hi afegeixen obres radiofòniques i, a partir de 1975, la publicació d'articles a diferents mitjants, com el diari *El País* o la revista *Lápiz*. El 2008 rep el Premio Nacional de Artes Plásticas.

James Pritchett

Ha treballat en els camps de la música, la informàtica, el so digital, l'edició i la tecnologia de la informació. En la seva faceta de musicòleg, és considerat una de les veus més autoritzades sobre la música de John Cage. El seu text de 1993 *The Music of John Cage* és l'únic estudi crític que abraça la totalitat de la producció musical cageana. El 1999 fou convidat com a Visiting Scholar al Getty Research Institute (Los Angeles), on emprengué la tasca de documentació de la música electrònica de David Tudor. En la seva faceta de desenvolupador de software, ha col·laborat amb diversos compositors als estudis de música computacional del Brooklyn College-CUNY i de la Universitat de Princeton. Pritchett és mànager de desenvolupament tecnològic de RFB&D, on s'ocupa de l'anàlisi i el desenvolupament de les tecnologies per a l'accessibilitat dels llibres.

GRUP DE LECTURA

"UN RECORREGUT PELS ESCRITS DE JOHN CAGE"

Dirigit per Carmen Pardo Salgado.

A tots aquells que estan interessats per l'obra de John Cage i les seves ressonàncies en l'art del nostre temps, us convidem a compartir quatre sessions de lectures que ens portaran des de les primeres reflexions sobre la música fins a la preocupació per l'organització social i la tecnologia. I tot, mostrant una continuïtat que no és més que el reflex de la continuïtat que existeix, per aquest artista, entre l'art i la vida.

Dimarts 2 d'octubre, 18.30-20h, Fundació Antoni Tàpies

Primer Paisatge: *El futuro de la música: Credo*

Dimarts 23 d'octubre, 18.30-20h, Fundació Antoni Tàpies

Segon Paisatge: *Cómo pasar, patear, caer y correr*

Dimarts 6 de novembre, 18.30-20h, Fundació Antoni Tàpies

Tercer Paisatge: *Conferencia sobre nada*

Dimarts 20 de novembre, 18.30-20h, Fundació Antoni Tàpies

Quart Paisatge: *Diario: cómo mejorar el mundo (sólo se conseguirá empeorarlo). Continuación 1973-1982*

Els textos es troben traduïts al castellà per Carmen Pardo a John Cage, *Escritos al oído*, Murcia, Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, col. Arquitectura nº 38, 1999.

COMISSARIS DEL PROJECTE

"JOHN CAGE. SONS EN LLIBERTAT"

Carmen Pardo Salgado

Professora Titular de la Universitat de Girona. Autora de l'edició i traducció de John Cage, *Escritos al oído* (1999); *La escucha oblicua: una invitación a John Cage* (2001 Versió francesa en *Approche de John Cage. L'écoute oblique*, 2007, guardonat amb el Coup de coeur de l'Académie Charles Cross 2008); *Robert Wilson* (en col.laboració amb Miguel Morey, 2003); *Las TIC: una reflexión filosófica* (2009) i *En el mar de John Cage* (2009). Ha organitzat entre d'altres l'espectacle art media *Bosque Sonoro: Homenaje a John Cage* (en col.laboració amb Enric Ruíz-Geli, Barcelona, 2003); *Ciclo John Cage* (en col.laboració amb Músicadhoy/La Casa Encendida, Madrid, 2006). Ha estat comissària adjunta (secció música) de l'exposició *Encuentros de Pamplona 1972: Fin de fiesta del arte experimental* (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, 2009-2010).

Lluís Nacenta

Investigador en els camps de la música i l'art sonor. Format com a pianista al Conservatori del Liceu de Barcelona i com a matemàtic a la Universitat Politècnica de Catalunya, és coordinador del Màster en Art Sonor de la Universitat de Barcelona i professor a Eina. Escola de Disseny i Art. És responsable del cicle de concerts ArtsSònica, i comissari del projecte d'exhibició d'instal·lacions sonores al Pavelló Mies van der Rohe de Barcelona en el context de SónarExtra. Col·labora habitualment en diverses publicacions digitals i en paper, com ara el suplement Cultura/s de La Vanguardia, i és un dels integrants del col·lectiu artístic Turismo.

ALTRES ACTIVITATS ORGANITZADES

AMB MOTIU DEL CENTENARI DE JOHN CAGE

EXPOSICIÓ D'EMANUEL PIMENTA "IMATGES DEL SILENCI"

La Virreina - Centre de la Imatge

07.09.2012 - 26.09.2012

L'exposició reuneix les obres d'Emanuel Pimenta (São Paulo, 1957), reconegut músic i compositor, però també arquitecte, fotògraf, escriptor i artista intermèdia, que va conèixer John Cage el 1985. La mostra inclou la sèrie de fotografies que Pimenta va realitzar al loft de John Cage, així com les 13 partitures de Pimenta creades en la realitat virtual, que mostren la complexitat del seu treball basat en càlculs matemàtics. La mostra es complementa amb el film *MC 4.5*, que reflecteix la profunda amistat i col·laboració que es va establir entre Emanuel Pimenta, John Cage i Merce Cunningham entre 1988 i 2008.

Comissària: Pilar Parcerisas

Web: <http://lavrreina.bcn.cat/ca/exposicions/emanuel-pimentabr-imatges-del-silenci>

ACTIVITATS SOBRE JOHN CAGE

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Octubre-Desembre 2012

Creació d'una secció fixa dedicada a John Cage a la pàgina web del MACBA.

Publicació a la web dels textos del catàleg de l'exposició del MACBA dedicada a John Cage al 2009: *La anarquía del silencio. John Cage y el arte experimental*.

Radio Web MACBA publicarà diverses entrevistes amb artistes de la col·lecció vinculats al treball de John Cage, una proposta per entendre des del present i el nostre context la gran influència que John Cage ha tingut tant en la música com en l'art contemporani.

Web: www.macba.cat

PREMSA:

Neus Purfí T (34) 93 556 53 14 (directe) – (34) 93 316 28 10 npurtic@gencat.cat comunicació i premsa **Arts Santa Mònica**

Jordi Miras T (34) 93 316 28 10 ext.13442 jmirasl@gencat.cat comunicació i premsa **Arts Santa Mònica**

Becàries T (34) 933 162 810 ext. 13437 becaris_artssantamonica@gencat.cat comunicació i premsa **Arts Santa Mònica**
